

www.atd.org.pl

ATD
RAZEM
POSTAWMY na
GODNOŚĆ

Etyka Finansowa Międzynarodowego Wolontariatu Długoterminowego ATD

wersja grudzień 2011

U genezy **międzynarodowego wolontariatu ATD Czwarty Świat** leży przekonanie, że aby zlikwidować skrajną biedę potrzebne jest długotrwałe zaangażowanie kobiet i mężczyzn, którzy mogą poświęcić się temu celowi, działając u boku osób żyjących w ubóstwie.

Wolontariusze ATD¹ tworzą na świecie wspólnotę łączącą różnorodność kultur, przekonań oraz doświadczeń i gromadzącą osoby o różnym pochodzeniu społecznym i geograficznym.

Tym, co ich jednoczy jest głębokie przekonanie, że razem mogą przyczynić się do budowania świata bardziej sprawiedliwego - świata uznającego i broniącego godność każdego człowieka.

Wolontariusze podejmują starania, aby odpowiadać na potrzeby Ruchu na świecie. Dzieli się swoimi kompetencjami, talentami i wiedzą, będąc jednocześnie otwartymi na wiedzę i doświadczenie osób żyjących w skrajnej biedzie, chcąc uczyć się od nich, czym jest ubóstwo i jak z nim walczyć.

Życie w tym duchu daje możliwość tworzenia wraz z innymi stylu życia, który przeciwstawia się nierównościami.

W poszukiwaniu równości, sprawiedliwości i etyki współzależności, Wolontariat dąży do zapewnienia wszystkim swoim członkom potrzebnego wsparcia. Każdy otrzymuje taką samą pensję podstawową (skromne, niezależne od stażu pracy i odpowiedzialności, wynagrodzenie wyliczane w stosunku do kosztów utrzymania w danym kraju), a ponadto ma możliwość leczenia i kształcenia się, mieszkania, wychowywania dzieci oraz ubiegania się o dodatkowe wsparcie finansowe w wyjątkowych sytuacjach. Każdy odpowiada za wybory dotyczące jego życia prywatnego. Są jednak też takie wybory i decyzje (jak wysokość wynagrodzenia, mieszkanie itp...), które staramy się podejmować wspólnie, kierując się etyką Wolontariatu ATD.

Jesteśmy wszyscy współodpowiedzialni za środki materialne i finansowe będące dla wolontariuszy zabezpieczeniem umożliwiającym im zaangażowanie w działania w Ruchu. Środki te pochodzą z darowizn, dodatkowych przychodów uzyskanych przez wolontariuszy oraz środków projektowych, za których pozyskiwanie wszyscy jesteśmy odpowiedzialni.

Wszyscy troszczymy się o odpowiednie zarządzanie naszymi środkami i korzystanie z nich. Przyjmujemy na siebie (wszyscy razem i każdy z osobna) odpowiedzialność za oszczędzanie, utrzymanie w dobrym stanie lokalu i sprzętu oraz poszukiwanie finansów. W związku z etyką Wolontariatu ATD w kwestiach dotyczących mieszkania, edukacji dzieci, zdrowia czy podróży do państwa, z którego pochodzimy, każdy z nas, zanim poprosi o dodatkowe wsparcie finansowe Ruchu, zastanawia się nad wkładem, który sam może wnieść.

Powierzamy zarządzanie naszymi środkami kilku wolontariuszom na poziomie krajowym i międzynarodowym, przede wszystkim stowarzyszeniu « Équipes Science et Service Volontariat international ATD Quart Monde », którego celem jest dbanie o to, żeby « każdy wolontariusz, bez względu na pochodzenie, miejsce pracy, wiek... - miał zapewnione wystarczające środki umożliwiające mu pełne zaangażowanie w wykonywane zadania oraz o to, aby warunki jego zatrudnienia były zgodne z prawem krajowym ».

Nasza tożsamość oznacza również uczenie się szacunku i uznania dla dzielących nas różnic. To również uznanie, że nie wszyscy mamy takie same potrzeby oraz bycie zdolnym do wspierania drugiego, aby miał on dostęp do czegoś, co jest dla niego ważne, bez żądania tego samego dla siebie.

¹ 31 grudnia 2010 było 427 wolontariuszy pochodzących z 35 państw.

O Międzynarodowym Wolontariacie Długoterminowym w ruchu ATD Czwarty Świat

Zaufać ludzkości

Na wszystkich pięciu kontynentach liczni mężczyźni, kobiety i dzieci skazani są na życie w nędzy. Osoby te muszą toczyć nieustanną walkę, by zapewnić przeżycie swojej rodzinie czy wspólnotce. Pozbawione są możliwości harmonijnego rozwoju i uznawane są za niezdolne do przyniesienia jakiegokolwiek pożytku społeczeństwu. Są głęboko naznaczone upokorzeniem wynikającym z bycia obwinianymi za życie w warunkach nieznośnego wykluczenia.

Stały wolontariat zrodził się z przekonania Józefa Wrzesińskiego, założyciela międzynarodowego ruchu ATD Czwarty Świat, że ludzkość zobowiązana jest do zażegnania nędzy – oraz z jego szczerzej ufności w to, że ludzie dysponują wystarczającą odwagą oraz odpowiednimi środkami, by ten cel osiągnąć.

Józef Wrzesiński twierdzi, że wykorzenie nędzy możliwe będzie tylko wtedy, gdy uda się nam zjednoczyć z tymi, których dotyka ona najbardziej oraz podjąć wraz z nimi wspólną pracę. Dążenie to, podzielane przez wszystkich włączających się w ruch ATD Czwarty Świat, znajduje się w samym sercu zaangażowania podejmowanego przez długoterminowych wolontariuszy. Skłania ich ono do poszukiwania i wspierania innych osób oraz grup, ożywionych tymi samymi ideałami, które chciałyby dzielić się swoim doświadczeniem, a czują się być może wyizolowane lub osamotnione.

W pół wieku od stworzenia Długoterminowego Wolontariatu na terenie slumsów we Francji, stali wolontariusze rozproszeni są na pięciu kontynentach. Starają się budować trwałe więzi, oparte na zaufaniu i szacunku, z osobami najbardziej wykluczonymi z życia społecznego. Udają się do miejsc, gdzie osoby te zmuszone są żyć lub się chronić. Dzięki nawiązywanym relacjom dokonuje się wzajemna przemiana, rodzi się głębsze zrozumienie i powstają wspólne projekty. Wolontariat opiera się na tym pragnieniu, by poznać, zrozumieć i pozwolić się przemienić w kontakcie z życiem milionów ludzi, którzy nie mają innego wyjścia niż dzień po dniu stawiać czoło dotkliwym skutkom nędzy.

Bycie świadkiem odwagi i nadziei, jakimi wykazują się ci skrajnie poszkodowani, skłania Wolontariat do tworzenia przestrzeni spotkania między tymi osobami a innymi obywatelami oraz instytucjami. Staje się to inspiracją dla wielu różnych akcji, nowatorskich projektów oraz wspólnych działań mających na celu zwalczanie biedy. Wypływa z tego również chęć podjęcia największych wyzwań dzisiejszego świata, takich jak dążenie do pokoju i pojednania, zrównoważony rozwój czy obrona praw człowieka, poprzez radykalną zmianę stosunków między społeczeństwem a osobami żyjącymi w nędzy – zmianę opartą na uznaniu ich doświadczenia i życiowej wiedzy oraz na konieczności ich zaangażowania.

Długoterminowi wolontariusze tworzą w świecie wspólnotę osób, którą cechuje wielka różnorodność pod względem kultury, pochodzenia, środowiska społecznego, życiowego doświadczenia czy przekonań. Wszyscy oni decydują się ofiarować swój entuzjazm, swój talent i umiejętności, z silnym przekonaniem, że razem przyczynią się do bardziej sprawiedliwego świata, świata w którym jest uznawana i chroniona godność każdego człowieka i w którym kosztami postępu nie są obciążani przede wszystkim ci najsłabsi.

Ta różnorodność życiowych doświadczeń, punktów widzenia i wrażliwości staje się bogatym i bezcennym źródłem kreatywności i pomysłów. Stanowi również wielkie wyzwanie, które zakłada ciągłą troskę o jakość relacji międzyludzkich. Oparcie się na tej różnorodności pomaga Wolontariatowi budować wizję świata ufundowaną zarówno na zrozumieniu innych ludzi, jak i na zainteresowaniu światowymi nurtami i wydarzeniami.

Przyłączenie się do Wolontariatu stwarza możliwość prowadzenia wraz z innymi sposobu życia, który przeciwstawia się nierównościom, tradycyjnym wyobrażeniom związanym z hierarchiczną organizacją oraz społeczeństwu oddanemu nadmiernej konsumpcji.

Poprzez etykę równości, współodpowiedzialności i współzależności, i poprzez podjęcie trudu dzielenia środków finansowych i materialnych, Wolontariat ma na uwadze zapewnienie wszystkim swoim członkom niezbędnego wsparcia. Stali wolontariusze, niezależnie od stażu czy pełnionej funkcji, otrzymują to samo skromne wynagrodzenie, obliczane na podstawie kosztów życia w zamieszkiwanym przez nich kraju oraz kosztów utrzymania rodziny. Objęci są opieką zdrowotną oraz korzystają z solidarnościowego funduszu przeznaczanego na pilne i konieczne wydatki.

Wybierając Wolontariat, stali wolontariusze decydują się na maksymalną dyspozycyjność, pozwalającą odpowiadać na zapotrzebowania geograficzne i logistyczne międzynarodowego ruchu ATD Czwarty Świat. Wraz z innymi członkami ruchu, spośród których niektórzy mają osobiste doświadczenie biedy, stali wolontariusze pracują w małych grupach, w których wspierają się wzajemnie, dzieląc różne odpowiedzialności, sukcesy i porażki.

Wolontariat gromadzi osoby w różnym wieku, żyjące samotnie lub w związku, mające dzieci lub nie, które szukają długoterminowego zaangażowania w walkę z nędzą; dla niektórych jest to zaangażowanie na całe życie. W regularnych odstępach czasu stali wolontariusze podejmują odpowiednie kroki, by przeprowadzić indywidualną oraz zbiorową refleksję nad swoim doświadczeniem, stawiając w ten sposób pytanie o odnowienie swojego wyboru i dalsze trwanie w Długoterminowym Wolontariacie.

Z biegiem czasu bliskość z innymi osobami stawiającymi czoło nędzy oraz konieczność wzajemnego polegania na sobie wytwarzają między stałymi wolontariuszami silne więzi osobowe, solidarność będącą źródłem prawdziwego wsparcia, tak aby każdy poprzez swój osobisty i duchowy rozwój mógł dawać z siebie to, co najlepsze, dla budowania świata wolnego od nędzy.

Tekst przygotowany po Posiedzeniach Stałego Wolontariatu w lecie 2009

Oryginał po francusku/angielsku/hiszpańsku

Tłumaczenie: Tomasz Szymański – Cezary Gawryś - Wersja robocza 7 marca 2010

Wytyczne w sprawie zabezpieczenia finansowego oraz szkoleń wolontariuszy stałych/długoterminowych ATD w Polsce

aktualizacja – 2018

definicje pojęć użytych w dokumencie

STAŁY/ DŁUGOTERMINOWY WOLONTARIUSZ- osoby zdecydowane zaangażować się w

pełni w działania Ruchu ATD Czwarty Świat, zatrudnieni w Stowarzyszeniach, które są sformalizowaną formą działania Ruchu;

EKIPA- zespół stałych wolontariuszy działający w konkretnym kraju lub regionie;

ATD- skrótowe określenie Międzynarodowego Ruchu ATD Czwarty Świat;

ATD POLSKA- skrótowe określenie Stowarzyszenia ATD Czwarty Świat w Polsce;

STOWARZYSZENIE Międzynarodowego Wolontariatu ATD we Francji - część Ruchu ATD Czwarty Świat skupiająca się na tworzeniu narzędzi wsparcia i rozwoju wolontariuszy stałych Ruchu;

ZESPÓŁ ds FINANSÓW I ADMINISTRACJI- Zespół zajmujący się kwestiami finansowymi i administracyjnymi Stowarzyszenia ATD Czwarty Świat w Polsce. Zespół składa się z minimum 2 osób, z czego jedna z nich to stały wolontariusz.

§ 1

1. ATD Czwarty Świat tworzy ten system zabezpieczenia finansowego i szkoleń stałych wolontariuszy w oparciu o prawo krajowe.
2. Odpowiedzialność za sprawy finansowe ponosi Zarząd Stowarzyszenia ATD Czwarty Świat razem z zespołem ds finansów i administracji i stali wolontariusze odpowiedzialni za Stowarzyszenie Międzynarodowego Wolontariatu ATD zarejestrowane we Francji.

§ 2

1. Zabezpieczenie finansowe to comiesięczna wypłata każdemu stałemu wolontariuszowi w ramach jego działalności w Stowarzyszeniu. Składa się z podstawowego zabezpieczenia finansowego i dofinansowań.
2. Są dwa poziomy podstawowego zabezpieczenia finansowego, w zależności od czasu zaangażowania :
  - krócej niż 1 rok (12 msc)
  - 1 rok lub dłużej
3. Podstawowe zabezpieczenie finansowe jest takie samo dla wszystkich stałych wolontariuszy, jeśli są zaangażowani więcej niż jeden rok. (niezależnie od kwalifikacji, odpowiedzialności, czasu pracy...). Podstawowe zabezpieczenie finansowe WS zaangażowanych krócej niż rok również jest takie samo dla wszystkich.
4. Podstawowe zabezpieczenie finansowe wraz z dotatkami powinny umożliwić stałemu

wolontariuszowi pełne zaangażowanie się w działalność ATD (bez konieczności uzupełniania dochodów) .

5. Podstawowe zabezpieczenie finansowe i dofinansowania powinny pozostać na poziomie, który zapewnia skromne życie i nie służy robieniu kariery.

6. Podstawowe zabezpieczenie finansowe stałych wolontariuszy realizowane jest w ramach umowy o pracę na czas określony bądź nieokreślony.

§ 3

1. Jeżeli stały wolontariusz uzyskuje dodatkowy dochód w ramach swojej działalności w ruchu, to zobowiązany jest przekazać nadwyżkę finansową stowarzyszeniu (by wspomóc finansowanie innych wolontariuszy).

§ 4

1. Podstawowe zabezpieczenie finansowe wolontariuszy powinno obejmować składki emerytalno-rentowe, składki zdrowotne i wynagrodzenie w czasie choroby. Stowarzyszenie Międzynarodowego Wolontariatu ATD zarejestrowane we Francji we współpracy ze stałą ekipą w Polsce monitorują te sprawy w celu zabezpieczenia wolontariuszy.

§ 5

1. Podstawowe zabezpieczenie finansowe i dofinansowania obejmują prawo do urlopu i dni wolnych według prawa krajowego wolontariusze mają prawo wybrać termin urlopu, ale po uzgodnieniu tego z zespołem stałych wolontariuszy, do którego należą.

2. Według kodeksu pracy (art. 152 - 154) obowiązującego w Polsce osobie, która ma staż pracy powyżej 10 lat (w co włącza się czas edukacji) przysługuje 26 dni roboczych urlopu, przy czym minimum 10 dni roboczych powinno być wykorzystanych w ciągu - co oznacza pełne 2 tygodnie. Osobie z mniejszym niż 10-letni stażem pracy przysługuje 20 dni roboczych urlopu.

§ 6

1. Na podstawie dokumentu regulującego składki na emerytury stałych wolontariuszy na całym świecie, Międzynarodowy Ruch zaczyna odkładać specjalny dodatek emerytalny od drugiego roku zaangażowania stałego wolontariusza (tzw. składka). Składkę tę będzie

można otrzymać dopiero wtedy, kiedy osoba będzie w stałym wolontariacie od co najmniej 4 lat.

2. Składka jest wyliczana w oparciu o kraj pochodzenia i życie wolontariusza. Dla stałego wolontariusza, mieszkającego w Polsce i mające polskie pochodzenie, składka wynosi 10 % wynagrodzenia miesięcznego brutto.

3. Składka dla osób pracujących w Polsce o innym kraju pochodzenia może być inna niż § 6 pkt 2. Szczegółowe wyliczenie składek reguluje dokument wspomniany w § 6 pkt 1.

§ 7

1. Kwestia szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych stałych wolontariuszy zaangażowanych w Polsce jest odpowiedzialnością zbiorową wziętą na siebie przez: właściwych do prowadzenia dialogu w tej kwestii przedstawicieli Międzynarodowego Ruchu, w tym szczególnie Stowarzyszenie Międzynarodowego Wolontariatu ATD zarejestrowane we Francji oraz zespół stałych wolontariuszy, do którego należą.

2. Szkolenia wewnętrzne stałych wolontariuszy pracujących krócej niż rok mają na celu głównie poznanie specyfiki działania Ruchu ATD, jego filozofii oraz metod pracy.

Uczestnictwo stałych wolontariuszy w szkoleniach zewnętrznych możliwe jest, o ile szkolenia te odpowiadają na potrzeby zespołu, do którego należą.

3. Stali wolontariusze pracujący dłużej niż rok zastanawiają się nad potrzebami szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych w porozumieniu z zespołem, do którego należą, oraz z właściwymi do prowadzenia dialogu w tej kwestii przedstawicielami S MW we Francji. Wszystkie szkolenia mają również za cel wzbogacić prace badawcze prowadzone przez Międzynarodowy Ruch w celu doskonalenia systemu szkoleń stałych wolontariuszy.

§ 8

1. Wspólną odpowiedzialnością wszystkich stałych wolontariuszy jest indywidualne i kolektywne szukanie funduszy dla Międzynarodowej Grupy Stałych Wolontariuszy ATD (funduszy na zabezpieczenia finansowe oraz szkolenia).

§ 9

1. Każdego roku przed 1 kwietnia, Zespół ds. finansów i administracji przeanalizuje wskaźniki ekonomiczne oraz bieżącą sytuację społeczno-ekonomiczną w kraju oraz w razie potrzeby ustanowi nową kwotę podstawowego zabezpieczenia finansowego, a następnie przedłoży propozycję skorygowania tej kwoty ekipie Sciences&Services.

§ 10

1. Zaangażowanie się w Stały Wolontariat ATD w Polsce powinno być rozumiane jako stopniowe odkrywanie Stałego Wolontariatu Międzynarodowego ATD i gotowość do kontynuowania działań również w ekipach poza Polską.

§ 11

1. Zabezpieczenie finansowe stałych wolontariuszy (pracujących więcej niż jeden rok) w Polsce od 01.02.2018 (niezależnie od kraju, z którego pochodzą)

- Podstawowe zabezpieczenie finansowe na poziomie krajowej płacy minimalnej: 1530 zł (netto)
- Dofinansowanie do zakwaterowania: 1050 zł (netto)

2. Dofinansowanie transportu: stałym wolontariuszom ATD będzie pokrywać koszty zakupu biletu okresowego

3. Stali wolontariusze będą mogli zostać objęci **prywatną opieką medyczną**.

4. Dofinansowanie z tytułu posiadania dzieci (ATD bierze pod uwagę przysługujące rodzinie państwowe dofinansowanie):

- dzieci w wieku od 0 do 12 lat (do gimnazjum): 357 zł miesięcznie na każde dziecko

- dzieci w wieku od 13 do 19 lat (do matury): 591 zł miesięcznie na każde dziecko

- studenci – jeśli potrzebne (do obrony magisterskiej lub ukończenia 24 lat): do ustalenia;

5. Specjalne potrzeby

W wyjątkowych sytuacjach Ruch może sfinansować specjalne potrzeby wolontariuszy, można w tej sprawie porozumieć się w ekipie w Polsce lub bezpośrednio z przedstawicielami Międzynarodowego Ruchu (są to m.in. wyjątkowe problemy zdrowotne, wydatki związane z działaniami administracyjnymi obcokrajowców, wydatki związane z urzędzeniem się za granicą, nieoczekiwane wydatki rodzinne).

§ 12

1. Zabezpieczenie finansowe stałych wolontariuszy (pracujących mniej niż jeden rok) w Polsce od 01.02.2018

- Zabezpieczenie finansowe: 1850 zł (netto)

2. Dofinansowanie transportu: stałym wolontariuszom ATD będzie pokrywać koszty zakupu biletu okresowego

3. Stali wolontariusze będą mogli zostać objęci **prywatną opieką medyczną**.

4. Dofinansowanie z tytułu posiadania dzieci (ATD bierze pod uwagę przysługujące rodzinie państwowe dofinansowanie):

- dzieci w wieku od 0 do 12 lat (do gimnazjum): 357 zł miesięcznie na każde dziecko

- dzieci w wieku od 13 do 19 lat (do matury): 591 zł miesięcznie na każde dziecko

- studenci – jeśli potrzebne (do obrony magisterskiej lub ukończenia 24 lat): do ustalenia;

5. Specjalne potrzeby

W wyjątkowych sytuacjach Ruch może sfinansować specjalne potrzeby wolontariuszy, można w tej sprawie porozumieć się w ekipie w Polsce lub bezpośrednio z przedstawicielami Międzynarodowego Ruchu (są to m.in. wyjątkowe problemy zdrowotne, wydatki związane z działaniami administracyjnymi obcokrajowców, wydatki związane z urzędzeniem się za granicą, nieoczekiwane wydatki rodzinne).